

Atskaite par dalību COPA – COGECA kongresā

Eiropas lauksaimnieku kongresā 2014

6.-8. oktobris 2014. Brisele

COPA-COGECA semināri 6. oktobrī

Eiropas ģimeņu saimniecību ekonomiskie izaicinājumi nākotnē un Lauku attīstības programma ES ģimeņu saimniecību ilgtspējai, konkurētspējai un nodarbinātībai

KOPSAVILKUMS

- Pieaugoša apdzīvotība, pieaugoši ienākumi palielina pieprasījumu pēc pārtikas, kas pakāpeniski kāpina pārtikas produktu cenas. Risinājums – ilgtspējīga lauksaimniecības intensifikācija. Piemēram, Paragvaja un Urugvaja ir nomainījuši pilnībā zemes izmantošanu no lopu ganībām uz labības un sojas pupu audzēšanu.
- Eiropas lauksaimnieku konkurētspēju ietekmē fakts, ka 5 valstis kontrolē 50% lauksaimniecības mēslojuma ražošanu – Ķīna, Indija, ASV, Indonēzija, Krievija. Pieaugot konkurencei mēslojuma tirgū, ir būtiski ieguvumi, īpaši Eiropai kā importētājām.
- Sertifikācija ir iespējams risinājums, lai mazinātu riskus gaļas liellopu audzēšanā, lai izvairītos no riskiem, kas saistīti, piemēram, ar palielinātu dioksīna klātbūtni gaļā, kā tas ir bijis Beļģijā. Taču arī sertifikācija var nebūt labākais risinājums labi organizētiem uzņēmumiem, ir nepieciešams monitorings.
- Šobrīd zemnieki Eiropā saskaras ar izaicinājumiem, ko rada pieaugošās izejvielu cenas, klimats, enerģija un konkurence. Enerģijas patēriņš sastāda 20% izdevumu un, ja salīdzina ar ASV, tad Eiropai pietrūkst konkurētspējas. Pētījuma rezultāti liecina, ka gāzes patēriņš ASV nokrities par 60%, Eiropā tai pašā periodā palielinājums par 30%.
- Galvenais risku vadības instruments ir risku apdrošināšana. Tā tomēr neatrisinās visas lauksaimnieku problēmas, tāpat ir nepieciešama zināšanu pārnese, stabila iepirkumu cenas, tehnoloģiju attīstība. Dažādu kultūru audzēšana dod vairākus ieguvumus – diversificē biznesu, mazina riskus, dažādo ainavu.
- Ģimeņu saimniecības ir cieši saistītas ar vietējo ekonomiku, dabisku vidi un vietējo sabiedrību.

COPA-COGECA kongress 7. oktobrī

KOPSAVILKUMS

- EK Lauksaimniecības komisārs D.Čalošs: kopīgā lauksaimniecības attīstības platforma jādefinē lauksaimniecības nozarei. Tad šis priekšlikums jāapspriež ar sabiedrību un politiķiem par to, kā to īstenot ievērojot dažādu interešu grupu intereses, tirgus situāciju un budžeta iespējas.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

- Aivars Lapiņš informēja par lauksaimniecības dienas kārtību prezidentūras laikā. Lapiņš norādīja, ka Eiropas Komisija vēl nav radusi risinājumus piena nozarei, kas šobrīd ir smagā situācijā Krievijas embargo dēļ.
- Attiecībā uz Eiropas Meža stratēģiju, kas Latvijas prezidentūras laikā tiks virzīta ieviešanai, Lapiņš norādīja, ka tai nevajadzētu ienest jaunus nosacījumus. Ilgtspējības kritēriji jāskatās kontekstā ar esošajiem instrumentiem ilgtspējības novērtēšanai. Zemnieki ir arī meža īpašnieki, tādējādi arī risinājumi klimata pārmaiņu mazināšanai jāskata kopīgā kontekstā.
- Diskusija par zaļo izaugsmi norāda, ka tā viennozīmīgi ir ilgtspējīga izaugsme, kuras nodrošināšanai ir jāievēro zināmi nosacījumi. Jautājums par to vai zaļināšanas pasākumi ir zaļās izaugsmes sastāvdaļa vai šķērslis tai.

COPA-COGECA seminārs 8. oktobrī

Daudzfunkcionālas meža apsaimniekošanas ieguldījums lauku attīstībā

KOPSAVILKUMS

- Meža resursu pieejamība ir būtisks faktors veiksmīgai lauku ekonomikai un saimniecību dzīvotspējai laukos.
- Mežs piedāvā gan privāti iegūstamas vērtības, piemēram, sēnes, ogas, medības, gan sabiedrībai kopumā izmantojamas vērtības – ūdens un gaisa kvalitāte, CO2 piesaiste, ainaviskās vērtības, u.c. Turklāt, meža nozare var piedāvāt sabiedrībai tādas vērtības, kas sabiedrībā tiek augstu vērtētas – vietēja izcelsme, īsa piegādes ķēde, atbildīga apsaimniekošana.
- Meža nekoksnes vērtībām ir pieaugoša loma lauku attīstībā. Piemēram, attīstot maršrutus, kuros apvienotas vairākas saimniecības, kurās apmeklētāji var atpūsties, izzināt dabu, ceļot, iemācīties jaunas prasmes, apgūt jaunas zināšanas. Dinamisks ir arī meža pakalpojumu sektors – takas, atpūta, piedzīvojumu parki, sports, koncerti, mežs kā izstāde, meža terapija, viesnīcas un restorāni, mājas kokos.
- Meža resursu ilgtspējīga apsaimniekošana vēsturiski ir pierādījusi sevi kā lauku ekonomikas balsts valstīs ar augstu mežainumu.
- Jautājums par biomasas ražotņu attīstību ir jāvērtē kritiski, ņemot vērā šādus faktorus – jaunu darbavietu radīšana, lielas investīcijas, nepieciešamība importēt izejvielas.
- Lai noturētu konkurētspēju koksnes pārstrādē, ir jāveic finansiāli un tehnoloģiski ietilpīgas investīcijas jaunu koksnes produktu izstrādē, kas ļaus aizstāt fosilos izejmateriālus ar atjaunojamiem, kā arī nodrošinās pārstrādi tievas dimensijas kokiem, kuru tirgus pēdējos gados Ziemeļeiropā nespēj konkurēt ar ātraudzīgajiem celulozes izejmateriāliem Dienvidu zemēs.
- Lai arī jaunu koksnes produktu radīšana ietver lielas investīcijas, kurās lauku mājāsaimniecības nepiedalās, tās tomēr nodrošina stabilu noieta tirgu ikviena meža īpašnieka izaudzētiem kokiem, tādējādi pozitīvi ietekmējot lauku saimniecību dzīvotspēju.

- Primārajā koksnes pārstrādē celulozei ir jāreķinās ar lielām investīcijām, jo iekārtas ir dārgas. Tādējādi šķietami lauku apvidiem vairāk piemērotās vidējās vai neliela mēroga rūpnīcas primārajā koksnes šķiedru pārstrādē nav iespējamās.

DISKUSIJA

Padovas universitātes (Itālijas) profesors Davide Pettenella norādīja uz ilgu laiku eksistējošu teoriju, par to, ka īpašniekam audzējot koksni kā mērķa vērtību savā meža apsaimniekošanā, pārējās vērtības tiks iegūtas kā papildus labumi. Šobrīd šī teorija neiztur kritiku, daudzmežņu meža apsaimniekošanā ir jāņem vērā nekoksnes produktu pieaugošā loma. Pettenella norādīja, ka ir valstis Eiropā, kur par nekoksnes produktiem un pakalpojumiem īpašnieks var iegūt lielākus ienākumus nekā no koksnes pārdošanas. Piemēram, nekoksnes produktu saražotā vērtība Eiropas Savienībā: priedes sveķi – 3,2 miljoni eiro, ciedru rieksti 307 miljoni eiro, korķis – 327 miljoni eiro.

Pettenella norādīja uz diviem paradoksiem, kas šobrīd jāņem vērā plānojot Eiropas līmeņa politikas attiecībā uz lauku saimniecību dzīvotspēju un resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Viens ir meža nekoksnes vērtību pieaugošā loma un zaļā ekonomika, kas veicina atjaunojamo resursu izmantošanu no otras puses. Otrs paradokss attiecas uz saimniecību iespējām radoši attīstīties un veidot sadarbības tīklus un vienlaicīgi pieaugošo birokrātiju, kas ierobežo jaunas iniciatīvas.

Sven-Erik Hammar, Zviedrijas Meža īpašnieku federācijas prezidents: ar mežiem bagātos reģionos mežsaimniecība ir lauku iedzīvotāju dzīvesveids, kas dod visai sabiedrībai nozīmīgus ieguvumus papildus koksnes izmantošanai, taču uzsvars meža izmantošanā var mainīties atkarībā no sabiedrības vajadzībām. Ja uzsvars tiek likts uz bioekonomiku, tad meža resursi tajā ir ļoti svarīga daļa.

Johanes Prem, Austrijas lauksaimniecības, mežsaimniecības, vides un ūdens apsaimniekošanas ministrija: Austrijā ir ievērojami palielinājies pieprasījums pēc koksnes, taču meža īpašnieku konkurētspēju ietekmē gan mazie īpašumi, gan kalnainie apvidi. Koksnes iegūšana ir galvenais meža izmantošanas veids, taču tas veiksmīgi pastāv līdzās tūrismam un meža un dabas izglītībai. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, mežsaimniecībai ir jābūt ekonomiski dzīvotspējīgai.

Riikka Juikio no Somijas MetsaGroup: Celulozes un papīra ražošana Eiropā pēdējos gados ir piedzīvojusi nopietnu krīzi. Ražotnes no Ziemeļ-Eiropas tiek pārceltas uz Āfriku un Dienvidameriku, kur koksnes aprites cikls ir ievērojami īsāks, kas ļauj būtiski samazināt izmaksas. Daudzas celulozes rūpnīcas Skandināvijā tika slēgtas. Uzņēmumi bija spiesti meklēt jaunus risinājumus savas darbības turpināšanai. Somijas uzņēmums MetsaGroup šobrīd plāno 1,1 miljardu eiro lielu investīciju projektu biomasas pārstrādes rūpnīcā, kas būs enerģētiski pilnīgi neatkarīga un blakus celulozei un papīram tiks ražoti daudzi inovatīvi produkti, kuru ražošanā netiks izmantotas fosilās izejvielas. No koksnes ražos – biomasu, bioenerģiju, bioķīmiju, mēslojumu, tiks nodrošināts efektīvs ražošanas process, netiks izmantotas fosilās izejvielas.

Enrique Valero, COPA-COGECA: diskusijā par Eiropas Savienības Meža stratēģiju, pirmkārt, ir jāņem vērā meža īpašnieku viedoklis, jo meža īpašnieki ir tie, kas šobrīd

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

nodrošina mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Nav pasaulē citas ilgtspējīgākās ražojošas nozares par mežsaimniecību. Turpmākajiem politikas dokumentiem jānodrošina aktīva lauku uzņēmējdarbības vide, kas nodrošina zemju apsaimniekošanu. Neapsaimniekotas zemes var radīt nopietnus riskus attiecībā uz ugunsdrošību, ūdens kvalitāti.

Bernhard Wolfslehner, Eiropas meža institūta eksperts: Lai nodrošinātu meža nozares attīstību, ir jāsadarbojas aktīvāk ar citām nozarēm, lai inovācijas ienāktu no ārpuses. Meža nozarei ir tendence strādāt ar tradicionālām metodēm, trūkst jaunu risinājumu, jo nav attīstīta sadarbība ar citām jomām. Produkcijas un pakalpojumu diversifikācija ir iespējam lielākās teritorijās. Zinātnei ir iespējas piesaistīt sadarbības partnerus no citām nozarēm, kas ienestu jaunus komunikācijas kanālus. Meža nozarē trūkst inovatīva politikas.

Aljoscha Requardt, CEPF: Lai nodrošinātu ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu ir nepieciešams nodrošināt meža apsaimniekošanas ekonomisku dzīvotspēju. Meža nozare tiek ietekmēta no dažādām citām jomām – lauksaimniecība, klimata izmaiņas, ūdens, bioloģiskā daudzveidība, enerģētika un citi. Jaunajai ES Meža stratēģijai ir jākoordinē šīs dažādās politikas.

Pekka Pesonen, COPA-COGECA: EK Prezidens Žans Klods Junkers ir paziņojis, ka vēlas redzēt labāku nodarbinātības attīstību un zaļās ekonomikas izaugsmi. Ģimeņu saimniecības ir vienīgais risinājums lauku attīstībai. Ilgtspēju nedrīkst novērtēt par zemu, jo lauku saimniecības ir tās, kas to nodrošina, un par to ir jārunā, lai šodienas urbanizētā sabiedrība to izprastu un novērtētu.

Aiga Grasmāne

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.